

A TANTÁRGY ADATLAPJA

A protestáns egyházzene visszatükröződése a kortárs zenében 1

Egyetemi tanév 2026-2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3. Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4. Szakterület	Zene
1.5. Képzési szint	Mesterképzés
1.6. Tanulmányi program/ Képesítés	Zeneművészet a kortárs térben
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	<i>A protestáns egyházzene visszatükröződése a kortárs zenében 1</i>			A tantárgy kódja	TMM 2118
2.2. Az előadásért felelős tanár neve					
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Péter Éva – egyetemi docens				
2.4. Tanulmányi év	II	2.5. Félév	1	2.6. Értékelés módja	Kollokvium
2.7. Tantárgy rendszere	Választható			2.8. Tantárgy típusa	Kiegészítő

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	1	melyből: 3.2. előadás	0	3.3. szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	14	melyből: 3.5. előadás	0	3.6. szeminárium/labor	14
3.5 Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
3.5.1. A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (ET) – egyéni gyakorlás					10
3.5.2. Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					4
3.5.3. Szemináriumok/ laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összórással)					14
3.5.4. Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
3.5.5. Vizsgák					2
3.5.6. Más tevékenységek: koncertek, fellépések.					2
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszama					36
3.8. A félév összóraszama					50
3.9. Kreditszám					2

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. tantervi	-
4.2. kompetenciabeli	Fejlett éneklési készség és hallás, tiszta vokális intonáció

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Az előadóterem audiovizuális műszerekkel és zongorával való felszereltsége; szakkönyvtár megléte
5.2. A szeminárium/ labor lebonyolításának feltételei	Az előadóterem audiovizuális műszerekkel és zongorával való felszereltsége; szakkönyvtár megléte

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)¹

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CP7	Kontextualizálja a művészeti tevékenységet
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CT1	Adaptálja a didaktikai stratégiát a tanulók és hallgatók képességeihez
CT2	Önreflexiót tanúsít

6.2. A tanulmányi programra jellemző képzési eredmények (a tantervből kell átvenni)²

A tantárgy által megcélzott tanulási eredmények		
Kompetencia kódja	Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
CP7	7. A hallgató/végzett hallgató ismeri saját művészeti szakterületének meghatározó történeti, kulturális és esztétikai vonatkozásai pontjait, valamint érti a művészi alkotás és annak társadalmi, kulturális és ideológiai kontextusa közötti összefüggéseket, amelyben az alkotás létrejön és fejlődik.	7. A hallgató/végzett hallgató képes a művészeti tevékenységet tágabb kulturális és interdiszciplináris kontextusokban elemezni és értelmezni, megalapozott és érvekkel alátámasztott értelmezéseket megfogalmazni, valamint az alkotást művészeti irányzatokkal, stílusokkal és esztétikai paradigmákkal összefüggésbe hozni.
CT1	1. A hallgató/végzett hallgató ismeri a tanuláselméleteket, a pedagógiai differenciálás alapelveit, valamint a tanulók és hallgatók kognitív és művészeti fejlődésének sajátosságait.	1. A hallgató/végzett hallgató elmélyült ismeretekkel rendelkezik a tanulás kortárs elméleteiről, a tantervi differenciálás és személyre szabás modelljeiről, valamint azokról a pszichopedagógiai mechanizmusokról, amelyek megalapozzák a didaktikai stratégiák alkalmazkodását a tanulók és hallgatók kognitív, motivációs és szocioemocionális sokféleségéhez.
CT2	2. A hallgató/végzett hallgató szisztematikusan alkalmazza a reflektív elemzés eszközeit és módszereit – így különösen a reflektív naplót, a kritikai önértékelést, a narratív elemzést és a strukturált visszajelzést – saját szakmai gyakorlatának, döntéseinek és teljesítményének elemzésére, azok eredményességének és minőségének optimalizálása céljából.	2. A hallgató/végzett hallgató elmélyült ismeretekkel rendelkezik a kritikai reflexió, a metakogníció és a tanulás önszabályozásának elméleti modelljeiről, továbbá ismeri a folyamatos szakmai fejlődés és a reflektív szakmai identitás fogalmi kereteit.

7. Tárgy-specifikus tanulási eredmények

¹ A tanulmányi program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy transzverzális kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében változatlan formában át kell venni a teljes kijelentést, beleértve a kompetencia kódját is, ahogyan a tantervben megjelenik. Amennyiben a két kategória közül valamelyikből nem vesznek át kompetenciákat, a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

² Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb oldalán kell feltüntetni.

Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	
1.	A hallgató megismeri és elmélyíti a protestáns egyházzene főbb történeti, esztétikai és stílári jellemzőit, valamint annak szerepét az európai zenei kultúra fejlődésében.
2.	A hallgató megérti és értelmezi a protestáns zenei hagyomány, a liturgikus gyakorlat és a zenei nyelv fejlődése közötti összefüggéseket különböző történelmi és kulturális kontextusokban.
3.	A hallgató azonosítja és elemzi a protestáns zenei hagyomány kortárs zeneszerzői alkotásokban való megjelenésének és újraértelmezésének különböző módjait.
4.	A hallgató megismeri és értelmezi azokat a főbb technikákat és zenei eljárásokat, amelyek révén a protestáns egyházzene elemei – a korál, a dallam, a liturgikus szöveg, a zenei idézet vagy a hangzásbeli szimbolika – beépülnek a kortárs zeneszerzői alkotásokba.
5.	A hallgató megérti és értékeli a protestáns zenei és teológiai források, valamint a kortárs alkotók esztétikai, zeneszerzői és kifejezésbeli döntései közötti összefüggéseket.
6.	A hallgató megismeri és kritikai szempontból kontextualizálja azon meghatározó zeneszerzők műveit és munkásságát, akik a kortárs zenében a protestáns zenei hagyomány elemeit felhasználják, újraértelmezik vagy új jelentést tartalommal ruházzák fel.
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)	
1.	A hallgató a zenetudomány módszereit és fogalmait alkalmazva elmélyült zeneelméleti és zenetudományi elemzéseket készít olyan kortárs művekről, amelyek a protestáns egyházzenei hagyomány elemeit hasznosítják.
2.	A hallgató azonosítja és kritikailag értelmezi a protestáns zenei anyag átvételének, átalakításának és új kontextusba helyezésének különböző módjait a kortárs zeneszerzői alkotásokban.
3.	A hallgató összekapcsolja a protestáns repertoár zenei, liturgikus, teológiai és kulturális dimenzióit a kortárs zeneművek sajátos művészi kifejezőmódjával.
4.	A hallgató összehasonlítja és kritikailag értékeli a protestáns hagyomány kortárs zeneszerzői alkotásokban történő felhasználásának különböző módjait, kiemelve a folytonosságot, az átalakulást és az innováció szempontjait.
5.	A hallgató szakszerűen és következetesen alkalmazza a szakterminológiát és a tudományos módszertant, valamint a szakirodalmi forrásokat olyan tanulmányok, elemzések és prezentációk elkészítéséhez, amelyek a protestáns egyházzene és a kortárs zeneszerzői alkotások kapcsolatát vizsgálják.
6.	A hallgató önállóan végez kutatási és értelmezési tevékenységet a protestáns hagyomány által inspirált kortárs zeneművek és zenei jelenségek vizsgálata során, és a szakirodalom, valamint a vizsgált repertoár elemzésére alapozva megalapozott következtetéseket fogalmaz meg.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések ³
Könyvészet		

8.2. Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. a. Téma: Himnológia: fogalma és kutatási területeinek meghatározása b. Kulcsszavak: himnológia, historiográfia, egyházi irodalom, kutatási módszerek	Elemzés Párbeszéd Szemléltetés	Bibliográfia: Csomasz Tóth Kálmán A református gyülekezeti éneklés, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 1950, 1–13. *** Egyházzenei vezérfonal, Editat de Conventul Bisericii Reformate, Budapest, 1969, 200–202.
2. a. Téma: Az éneklésről és a zenéről szóló tanítás a Szentírásban b. Kulcsszavak: közösségi éneklés, recitáló éneklés, hangszerek	Problémafelvetés Elemzés Tanulmányozás	Bibliográfia: Benkő András, Az egyházi ének története, Editura Eparhiei Reformate din Ardeal, Cluj, 2000, 9–11. Csomasz Tóth Kálmán A református gyülekezeti éneklés, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 1950. 14–20, 25–31.

³ Például szervezési szempontok, ajánlások a hallgatók számára, a kurzushoz/szemináriumhoz kapcsolódó konkrét szempontok, mint például a területen dolgozó szakemberek meghívása stb.

3. a. Téma: A Zsoltárok könyve: bemutatása és műfajok szerinti csoportosítása b. Kulcsszavak: elóhista zsoltár, dávidi zsoltár, királyzsoltár, zsoltár	Elemzés Beszélgetés Demonstráció	Bibliográfia: Benkő András, Az egyházi ének története, Editura Eparhiei Reformate din Ardeal, Cluj, 2000, 8–9. Csomasz Tóth Kálmán A református gyülekezeti éneklés, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 1950. 20–25 Péter, Éva. Psalm singing in Transylvania. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LVI, 2, 2011, pp. 69–78.
4. a. Téma: Az éneklés az apostoli korban és az egyházatyák korában b. Kulcsszavak: zsoltározás, antifonális éneklés, graduále	Problémafelvetés Elemzés Tanulmányozás	Bibliográfia: Benkő András, Az egyházi ének története, Editura Eparhiei Reformate din Ardeal, Cluj, 2000, 12–14. Csomasz Tóth Kálmán A református gyülekezeti éneklés, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 1950. 68–72. *** Egyházzenei vezérfonal, Editat de Conventul Bisericii Reformate, Budapest, 1969, 203–205.
5. a. Téma: Az éneklés a középkorban b. Kulcsszavak: ambrozián himnuszok, szekvencia, alleluja	Elemzés Beszélgetés Demonstráció	Bibliográfia: Csomasz Tóth Kálmán A református gyülekezeti éneklés, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 1950. 74–76. *** Egyházzenei vezérfonal, Editat de Conventul Bisericii Reformate, Budapest, 1969, 204–205.
6. a. Téma: Luther és Kálvin tanítása az egyházi éneklésről b. Kulcsszavak: zsoltárparafrázisok, genfi zsoltárok, a zsoltárok magyar nyelvű fordítása, a református kollégiumok énekkarai	Problémafelvetés Elemzés Tanulmányozás	Bibliográfia: Csomasz Tóth Kálmán A református gyülekezeti éneklés, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 1950. 82–103. *** Egyházzenei vezérfonal, Editat de Conventul Bisericii Reformate, Budapest, 1969, 210–219. Benkő András, Az egyházi ének története, Editura Eparhiei Reformate din Ardeal, Cluj, 2000, 17–21. Ecsedi Zsuzsa, Luther énekek a magyar evangélikus énekeskönyvben, Doktori disszertáció, Magyar Egyházzenei társaság 2005.
7. a. Téma: A magyar protestáns éneklés története és az istentisztelet a reformáció korában b. Kulcsszavak: anyanyelvű szövegek, régi protestáns liturgia	Elemzés Beszélgetés Demonstráció	Bibliográfia: Csomasz Tóth Kálmán A református gyülekezeti éneklés, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 1950. 127–134. *** Egyházzenei vezérfonal, Editat de Conventul Bisericii Reformate, Budapest, 1969, 207–210. - Péter, Éva. The Reformed Church and the Music. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LIII, 1, 2008, pp. 149–172.
8. a. Téma: A 16. századi énekek szövegei. Egyházi költők b. Kulcsszavak: a verselés és a forma változatossága	Problémafelvetés Elemzés Tanulmányozás	Bibliográfia: Benkő András, Az egyházi ének története, Editura Eparhiei Reformate din Ardeal, Cluj, 2000, 23–30. Csomasz Tóth Kálmán A református gyülekezeti éneklés, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 1950. 301–317. Csomasz Tóth Kálmán Régi Magyar Dallamok Tára I. A XVI. század magyar dallamai, Editura Academică, Budapest, 1958, 70–94, 707–714.
9. a. Téma: A 17. és 18. század énekei b. Kulcsszavak: a dallamok forrásai, dallamtípusok	Elemzés Beszélgetés Demonstráció	Bibliográfia: Papp Géza Régi Magyar Dallamok Tára II. A XVII. század énekelt dallamai, Editura Academică, Budapest, 1970, 11–57, 101–134. - Péter, Éva. Musical Life in the 17–18 th Century Reformed College of Székelyudvarhely. In: Studia

		Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LV, 1, 2010, pp. 3–11.
10. a. Téma: A 19. és 20. század énekeskönyvei b. Kulcsszavak: megújított énekeskönyv, Seprődi énekeskönyve, kísérleti énekeskönyv, Magyar Református Énekeskönyv	Problémafelvetés Elemzés Tanulmányozás	Bibliográfia: Benkő András, <i>Az egyházi ének története</i> , Editura Eparhiei Reformate din Ardeal, Cluj, 2000, 53–64. Csomasz Tóth Kálmán <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 1950. 168–203. Péter Éva, <i>Erdélyi nyomtatott kottás énekeskönyvek</i> , in <i>Studia Universitatis Babeş Bolyai</i> , vol. 4, Cluj, 2002.
11. a. Téma: Gregorián dallamokra épülő kórusművek b. Kulcsszavak: egyneműkari művek, homofónia, polifónia	Elemzés Beszélgetés Demonstráció	Bibliográfia Karénekeskönyv I. Redactat de Csorba István. Ed. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 1992. Karénekeskönyv II. Redactat de Trajtler Gábor. Ed. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 1989.
12. a. Téma: Középkori himnusz dallamokra épülő kórusművek b. Kulcsszavak: ambrozián himnusz, egyházi hangnemek, egyenletes értékű ritmika	Problémafelvetés Elemzés Tanulmányozás	Bibliográfia Énekeljetek, zengedezzetek Neki! Kórusgyűjtemény. Redactat de Berkesi Sándor. Ed. Főnix zeneműhely, Debrecen, 2016.
13. a. Téma: A 16. századi protestáns dallamokra épülő kórusművek b. Kulcsszavak: polifónia, imitáció, a szólamok közötti kapcsolat	Elemzés Beszélgetés Demonstráció	Bibliográfia Karénekeskönyv III. Redactat de Csorba István. Ed. Luther, Budapest, 2011. Énekeljetek, zengedezzetek Neki! Kórusgyűjtemény. Redactat de Berkesi Sándor. Ed. Főnix zeneműhely, Debrecen, 2016.
14. a. Téma: A genfi zsoltárdallamokra épülő kórusművek b. Kulcsszavak: homofon és polifon művek, a zsoltárdallamok ritmikája	Problémafelvetés Elemzés Tanulmányozás	Bibliográfia Magyar zsoltárok. Redactat de Arany Sándor. Ed. Református Zsinati Iroda, Budapest, 1979.
Könyvészet: Benkő András, <i>Az egyházi ének története</i> , Editura Eparhiei Reformate din Ardeal, Cluj, 2000. Csomasz Tóth Kálmán, <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 1950. Csomasz Tóth Kálmán, <i>O wahres Wort</i> , Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapest, 2005. Csomasz Tóth Kálmán, <i>Régi Magyar Dallamok Tára I. A XVI. század magyar dallamai</i> , Editura Academică, Budapest, 1958. Dobszay László, <i>A magyar népének</i> , Editura Universităţii din Veszprém, 1995. Dobszay László, <i>A magyar egyházzene-történet forrásai</i> , Ed. Magy. Egyházzenei társaság, Budapest, 1999 Dobszay László, <i>Bevezetés a gregorián énekbe</i> , Editura Magyar Egyházzenei társaság, Budapest, 1997. <i>Egyházzenei vezérfonal</i> , Editat de Conventul Bisericii Reformate, Budapest, 1969 Énekeljetek, zengedezzetek Neki! Kórusgyűjtemény. Redactat de Berkesi Sándor. Ed. Főnix zeneműhely, Debrecen, 2016. Ferenc-Dobszay-Bódiss-Farkas, <i>Protestáns graduál</i> , Editura Rezem, Budapest, 1996. Karénekeskönyv I. Redactat de Csorba István. Ed. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 1992. Karénekeskönyv II. Redactat de Trajtler Gábor. Ed. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 1989. Karénekeskönyv III. Redactat de Csorba István. Ed. Luther, Budapest, 2011. <i>Magyar Református Énekeskönyv</i> , Editura MRETZS, Cluj, 2000. Magyar zsoltárok. Redactat de Arany Sándor. Ed. Református Zsinati Iroda, Budapest, 1979. Papp Géza, <i>Régi Magyar Dallamok Tára II. A XVII. század énekelt dallamai</i> , Editura Academică, Budapest, 1970. Péter Éva, <i>Erdélyi nyomtatott kottás énekeskönyvek</i> , in <i>Studia Universitatis Babeş Bolyai</i> , vol. 4, Cluj, 2002.		

Péter Éva, *Református egyházi énekek az erdélyi nyomtatott forrásokban és a szájhagyományban*, Presa Universitară Clujeană, Cluj, 2008

Péter, Éva. Musical Life in the 17–18 th Century Reformed College of Székelyudvarhely. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LV, 1, 2010, pp. 3–11.

Péter, Éva. Psalm singing in Transylvania. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LVI, 2, 2011, pp. 69–78.

Péter, Éva. The Reformed Church and the Music. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LIII, 1, 2008, pp. 149–172.

Psalterium Ungaricum, Szenczi Molnár Albert zsoltárfordításai a genfi zsoltárok dallamaira, Editat de Sinodul Bisericii Reformate Maghiare, Budapesta, 2003.

Török J., *A mise liturgiája*, Editura Magyar Egyházzenei Társaság, Budapesta, 1997.

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok ⁴	9.2 Értékelési módszerek ⁵	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás			
9.5 Szeminárium/ Labor	A szemináriumokon való jelenlét, valamint az oktatási tevékenységekben való aktív részvétel	A tevékenység értékelése Vokális hallás utáni felismerés	25%
	Az énekdallamokból álló repertoár elsajátítása	Meghallgatás	25%
	Eredetiség és kreativitás a vokális és hangszeres művek elemzésében	Az írásbeli elemzések értékelése	50%
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
-Az elméleti tananyag, valamint a protestáns énekekből álló minimális repertoár elsajátítása.			
-Legalább három zenei elemzés elkészítése.			

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)⁶

		A fenntartható fejlődés általános ikonja						
								
								

⁴ Az értékelési kritériumoknak közvetlenül tükrözniük kell a tanulmányi program és a tantárgy szintjén kitűzött képzési eredményeket. Pontosabban, a várható képzési eredményeknél felsorolt eredményeket értékelik.

⁵ Javasolt mind a végső kiértékelési módszerek, mind a folyamatos kiértékelési stratégia meghatározása.

⁶ Válasszon ki egyetlen olyan ikont, amely az *Egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás* szerint legjobban illeszkedik az adott tantárgyhoz. Ha a tantárgy általánosságban foglalkozik a fenntartható fejlődéssel (pl. bemutatja/bevezeti a fenntartható fejlődés általános kereteit stb.), akkor a Fenntartható Fejlődés általános ikonja rendelhető hozzá. Ha egyetlen ikon sem vonatkozik a tantárgyra, válassza az utolsó opciót: „Nem alkalmazható”.

 10 INEGALITĂȚI REDUSE	 11 ORĂȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABLE	 12 CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILĂ	 13 ACȚIUNE CLIMATICĂ	 14 VIAȚĂ ACVATICĂ	 15 VIAȚĂ TERESTRĂ	 16 PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE	 17 PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR	Nem alkalmaz- ható
								

Kitöltés időpontja:
2026.04.15

Előadás felelőse:

Szeminárium felelőse:
Dr. Péter Éva

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2026.04.20.

Intézetigazgató:
Dr. Péter István